

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2023 m. vasario 8 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė), Egidijos Tamošiūnienės ir Dalios Vasarienės, susipažinusi su 2023 m. sausio 17 d. paduotu atsakovo M. N. kasaciniu skundu dėl Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. spalio 19 d. nutarties peržiūrėjimo,

n u s t a t ė:

Atsakovas M. N. padavė kasacinį skundą dėl Šiaulių apygardos teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2022 m. spalio 19 d. nutarties peržiūrėjimo kasacine tvarka civilinėje byloje pagal ieškovės UAB „Impeka“ ieškinį atsakovams M. B., M. N., BUAB „Genio medis“ dėl sandorių pripažinimo negaliojančiais, restitucijos taikymo bei žalos atlyginimo.

Kasacinis skundas grindžiamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir **CPK**) 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose įtvirtintais kasacijos pagrindais.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš **CPK** 346 straipsnio 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (**CPK** 346 straipsnio 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (**CPK** 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas). Be to, **CPK** 346 straipsnio 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, kad kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet ypatingais teisės klausimais, siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliama teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Taigi kasacinis skundas gali būti priimtas tik tuo atveju, jeigu jame nurodytas bent vienas kasacijos pagrindas, numatytas **CPK** 346 straipsnyje, bei nurodyti išsamūs teisiniai argumentai, patvirtinantys nurodyto kasacijos pagrindo buvimą (**CPK** 347 straipsnio 1 dalies 3 punktas).

Kai kasacinis skundas paduodamas **CPK** 346 straipsnio 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialinės ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą bei argumentuotai pagrįsti, kad teisės pažeidimas yra toks svarbus, kad turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, o taip pat, kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas **CPK 346 straipsnio 2 dalies 2 punkto** pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą bylose, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuotai pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskustuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

Atsakovas M. N. nurodo, kad kasaciniame skunde kelia šiuos teisės aiškinimo klausimus: ar nagrinėjant civilinę bylą, kurios viena iš šalių juridinis asmuo pasibaigia ir yra išregistruojama, tokia civilinė byla turėtų būti nutraukiama (**CPK 293 straipsnio 8 punktas**); ar pagal Lietuvos Respublikos juridinių asmenų nemokumo įstatymo (toliau – **JANĮ**) nuostatas po juridinio asmens pabaigos ir išregistravimo jo kreditoriai ir nemokumo administratorius tampa tokio juridinio asmens teisių perėmėjais; ar pagal **JANĮ** nuostatas juridinio asmens nemokumo administratorius netenka įgaliojimų išregistruvus tokį juridinį asmenį. Atsakovo vertinimu, Šiaulių apygardos teismas privalėjo nutraukti nagrinėjamą civilinę bylą, kadangi baigėsi ir buvo išregistruotas bankrutuojantis juridinis asmuo, o **JANĮ** nereglementuoja bankroto bylos proceso po juridinio asmens pabaigos ir išregistravimo. Be to, **JANĮ** imperatyviai numato, kad su kreditoriais privalo būti atsiskaitoma iki kreipimosi į teismą dėl juridinio asmens pabaigos. **JANĮ** nenumato galimybės skirstyti juridinio asmens turtą ar už jį gautas pinigines lėšas kreditoriams po sprendimo dėl juridinio asmens pabaigos priėmimo ar juridinio asmens išregistravimo.

Atsakovo manymu, byloje taip pat kyla poreikis atsakyti į klausimą, ar ginčijamo sandorio menkavertiškumas lyginant su kreditorinio reikalavimo verte yra pagrindas atvesti *actio Pauliana* ieškinį nepaisant to, kad reikalavimo teisė egzistuoja? Atsakovas paaiškina, kad kreditoriaus reikalavimo skolininkui dydis neturėtų neprotingai skirtis nuo ginčijamo sandorio vertės; siekiant atkurti skolininko mokumą, perduodamas jam turtas siejamas su kreditoriaus intereso apimtimi. Pažymima, kad ginčijamo sandorio vertė sudaro vos 1,12 procento visų bankroto byloje patvirtintų kreditorinių reikalavimų sumos.

Kasaciniame skunde taip pat keliama klausimai, ar įmonė gali būti pripažinta nemokia ir tai laikytina kreditoriaus teisių pažeidimu kaip *actio Pauliana* sąlyga, jeigu įmonė sandorio sudarymo metu vykdo veiklą, turi darbuotojų ir atsiskaitinėja su kitais kreditoriais; ar kitos sandorio šalies sunki turtinė padėtis gali būti laikoma privalėjimu sudaryti sandorį *actio Pauliana* prasme. Atsakovas pažymi, kad tam tikrais atvejais privalomumas skolininkui sudaryti sandorį gali kilti ir dėl susiklosčiusių faktinių aplinkybių, kurias kiekvienu konkrečiu atveju įvertina teismas. Atsakovas M. N. įrodė ir teismai pripažino, kad jo turtinė padėtis buvo sunki. Teismai nelaikė tai svarbia priežastimi 2020 m. sausio 10 d. sandoriui sudaryti, tačiau teismai neatsižvelgė į kasacinio teismo praktiką, pagal kurią privalomumas sudaryti sandorį gali kilti ir iš tam tikrų susiklosčiusių aplinkybių.

Galiausiai, atsakovo manymu, kasaciniam teismui yra tikslinga pateikti išaiškinimą, ar sandorio šalys gali būti pripažįstamos nesąžiningomis *actio Pauliana* prasme, jeigu su visais kreditoriais atsiskaitoma lygiomis proporcijomis? Atsakovas nurodo, kad paskolų grąžinimo metu bendrovė vykdė mokėjimus ir kitiems kreditoriams, todėl, atsižvelgiant į tai, jog iki bankroto bylos iškėlimo įstatymas nenumato visų kreditorių lygybės principo, aplinkybė, kokia dalimi (lygia ar ne) buvo tenkinti ieškovės ir kitų kreditorių reikalavimai, nėra pakankama kreditorių teisių pažeidimui, kaip *actio Pauliana* instituto taikymo sąlygai, šiuo konkrečiu atveju nustatyti.

Atrankos kolegija, susipažinusi su kasacinio skundo argumentais, teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindų padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasaciniame skunde nekeliami tokių teisės klausimų, kurie atitiktų **CPK 346 straipsnio 2 dalyje** nurodytus bylos peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindus. Pažymėtina, kad kasaciniame skunde nepakanka nurodyti tik byloje keliamą teisės klausimą, tačiau yra reikalinga pagrįsti ypatingą jo svarbą vienodam teisės aiškinimui ir taikymui. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiami jame nurodomi kasacinio skundo pagrindai dėl jame nurodytų teisės normų pažeidimo ir nukrypimo nuo kasacinio teismo praktikos.

Kasacinis skundas pripažintinas neatitinkančiu **CPK 346 straipsnio 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto** reikalavimų, todėl jį atsisakytina priimti (**CPK 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktai**). Kasacinį skundą atsisakius priimti, grąžinamas už kasacinį skundą sumokėtas žyminis mokestis (**CPK 87 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 5 dalis**).

Atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais ir 4 dalimi,

n u t a r i a:

Kasacinį skundą atsisakyti priimti ir grąžinti jį padavusiam asmeniui.
Grąžinti atsakovui M. N., a. k. (duomenys neskelbtini) 45 Eur (keturiasdešimt penkių eurų) žyminį mokestį, sumokėtą 2023 m. sausio 16 d. SEB banko mokėjimo nurodymu Nr. 159.
Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjos Gražina Davidonienė

Egidija Tamošiūnienė

Dalia Vasarienė